

Základní škola a Mateřská škola Olomouc,

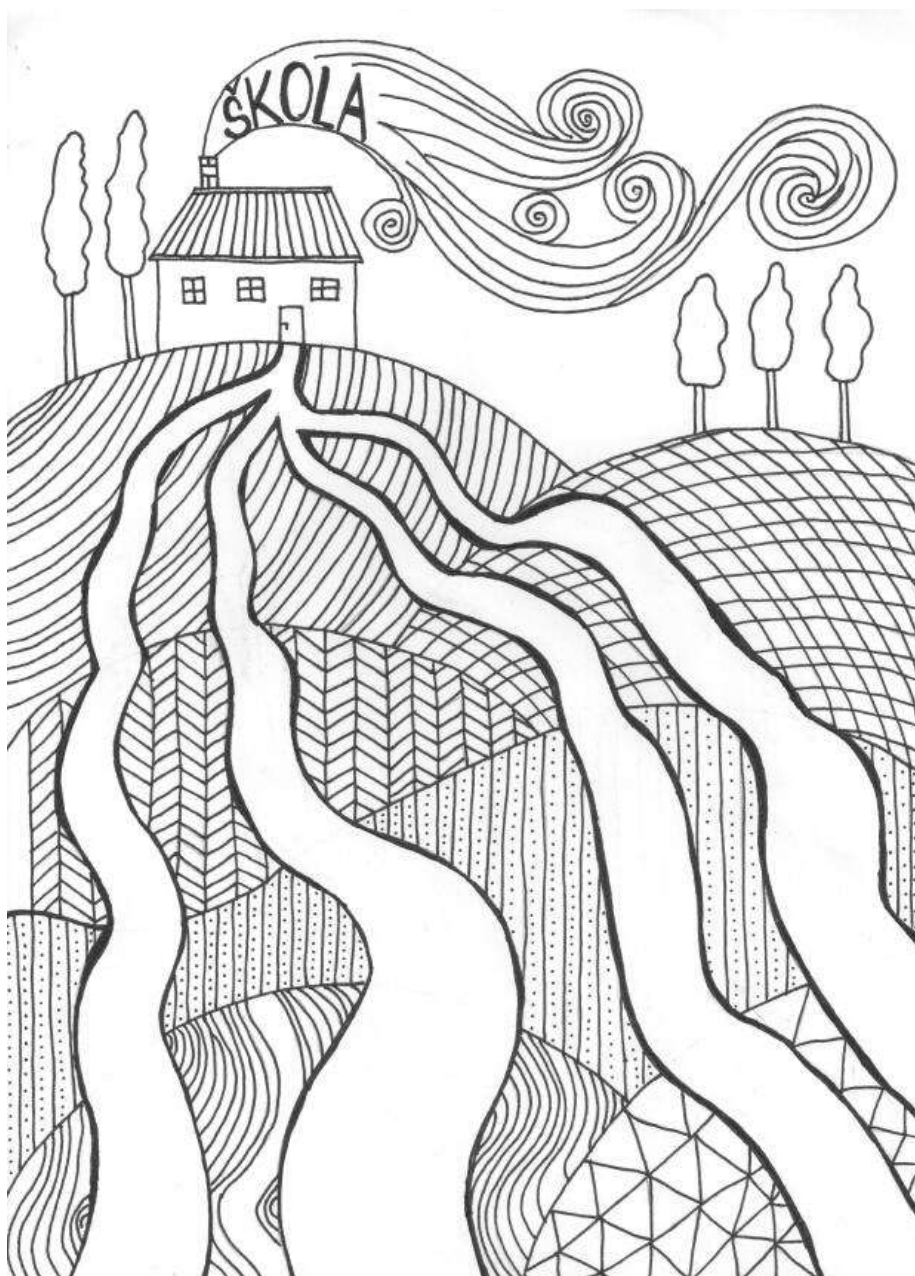
Dvorského 33

Olomouc – Svatý Kopeček

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„CESTIČKY NA KOPEČEK“

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	4
<i>Odloučená pracoviště:</i>	<i>4</i>
<i>Mateřská škola Olomouc, Kovařovicova 11, Olomouc – Svatý Kopeček.....</i>	<i>4</i>
<i>Mateřská škola Olomouc, Dvorského 33, Olomouc – Svatý Kopeček.....</i>	<i>4</i>
<i>Mateřská škola Olomouc, Gagarinova 17, Olomouc – Droždín</i>	<i>4</i>
<i>Zřizovatel školy: Statutární město Olomouc.....</i>	<i>4</i>
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÝCH ŠKOL	5
<i>Mateřská škola Olomouc, Kovařovicova 11, Olomouc – Svatý Kopeček.....</i>	<i>5</i>
<i>Mateřská škola Olomouc, Dvorského 33, Olomouc – Svatý Kopeček.....</i>	<i>5</i>
<i>Mateřská škola Olomouc, Gagarinova 17, Olomouc – Droždín</i>	<i>5</i>
<i>2.1 Vize MŠ.....</i>	<i>5</i>
<i>2.2 Dlouhodobé projekty MŠ</i>	<i>5</i>
<i>Podpora společenství praxe jako rozvoj klíčových kompetencí (příloha č. 1).....</i>	<i>Chyba! Záložka není definována.</i>
<i>Celé Česko čte dětem (příloha č. 2).....</i>	<i>5</i>
<i>Svět nekončí za vrátky, cvičíme se zvířátky (příloha č. 3)</i>	<i>6</i>
3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ.....	6
<i>3.1 Věcné podmínky.....</i>	<i>6</i>
<i>3.2 Životospráva</i>	<i>6</i>
<i>3.3 Psychosociální podmínky.....</i>	<i>7</i>
<i>3.4 Organizace.....</i>	<i>7</i>
<i>3.5 Řízení mateřské školy.....</i>	<i>7</i>
<i>3.6 Personální a pedagogické zajištění</i>	<i>8</i>
<i>3.7 Spoluúčast rodičů</i>	<i>8</i>
4. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ NADANÝCH	9
<i>4.1 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami</i>	<i>9</i>
<i>Podpůrná opatření 1. stupně</i>	<i>9</i>
<i>Podpůrná opatření 2. - 5. stupně.....</i>	<i>10</i>
<i>Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole.....</i>	<i>10</i>
<i>4.2 Vzdělávání dětí mimořádně nadaných</i>	<i>11</i>
<i>4.3 Vzdělávání dvouletých dětí</i>	<i>11</i>
5. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
<i>Mateřská škola Olomouc, Kovařovicova 11, Olomouc – Svatý Kopeček.....</i>	<i>12</i>
<i>Mateřská škola Olomouc, Dvorského 33, Olomouc – Svatý Kopeček.....</i>	<i>12</i>
<i>Mateřská škola Olomouc, Gagarinova 17, Olomouc – Droždín</i>	<i>12</i>
<i>5.1 Organizační metody a formy práce</i>	<i>12</i>
<i>5.2 Organizace dne v MŠ.....</i>	<i>13</i>
<i>5.3 Pedagogické zásady.....</i>	<i>13</i>
<i>5.4 Přijímání dětí do MŠ.....</i>	<i>14</i>
6. DOPLŇUJÍCÍ PROGRAMY A DALŠÍ AKTIVITY	14
7. CHARAKTERISTIKA ŠVP PV: „CESTIČKY NA KOPEČEK“	14
<i>7.1 Rámcové cíle.....</i>	<i>15</i>
<i>7.2 Na co klade ŠVP PV důraz</i>	<i>15</i>
<i>7.3 Organizační formy výuky</i>	<i>15</i>
<i>7.4 Integrované bloky ŠVP PV.....</i>	<i>16</i>
8. VZDĚLÁVACÍ OBSAH.....	18
CESTIČKA DO SVĚTA LIDÍ.....	18

<i>Klíčové kompetence</i>	<i>18</i>
<i>Dítě a jeho tělo.....</i>	<i>20</i>
<i>Dítě a jeho psychika.....</i>	<i>20</i>
<i>Dítě a ten druhý</i>	<i>Chyba! Záložka není definována.</i>
<i>Dítě a společnost.....</i>	<i>24</i>
<i>Dítě a svět</i>	<i>25</i>
CESTIČKA DO PŘÍRODY	26
<i>Klíčové kompetence</i>	<i>26</i>
<i>Dítě a jeho tělo.....</i>	<i>28</i>
<i>Dítě a jeho psychika.....</i>	<i>29</i>
<i>Dítě a ten druhý</i>	<i>30</i>
<i>Dítě a společnost.....</i>	<i>31</i>
<i>Dítě a svět</i>	<i>31</i>
CESTIČKA PLNÁ POHYBU A ZDRAVÍ	33
<i>Klíčové kompetence</i>	<i>33</i>
<i>Dítě a jeho tělo.....</i>	<i>35</i>
<i>Dítě a jeho psychika.....</i>	<i>36</i>
<i>Dítě a ten druhý</i>	<i>37</i>
<i>Dítě a společnost.....</i>	<i>37</i>
<i>Dítě a svět</i>	<i>38</i>
CESTIČKA ZA KULTUROU, UMĚNÍM, VĚDOU A TECHNIKOU.....	39
<i>Klíčové kompetence</i>	<i>39</i>
<i>Dítě a jeho tělo.....</i>	<i>41</i>
<i>Dítě a jeho psychika.....</i>	<i>42</i>
<i>Dítě a ten druhý</i>	<i>42</i>
<i>Dítě a společnost.....</i>	<i>43</i>
<i>Dítě a svět</i>	<i>45</i>
9. EVALUAČNÍ SYSTÉM	47
<i>9.1 Evaluace na úrovni třídy</i>	<i>47</i>
<i>9.2 Evaluace na úrovni školy.....</i>	<i>48</i>
10. ZÁVĚR.....	49

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání zpracovaný v souladu s RVP PV

Název programu:	CESTIČKY NA KOPEČEK
Číslo jednací:	ZŠDv/337/2021/Ko
Název organizace a adresa:	Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Dvorského 33, příspěvková organizace Dvorského 115/33, Olomouc – Svatý Kopeček
Ředitel školy:	Mgr. Jan Kolisko
Zástupce ředitele školy pro MŠ:	Lenka Bergmanová
Telefon:	585 385 357
E-mail:	reditel@zskopecek.cz
Webové stránky:	http://www.zskopecek.cz

ODLOUČENÁ PRACOVISTĚ:

MATEŘSKÁ ŠKOLA OLOMOUC, KOVAŘOVICOVA 11, OLOMOUC – SVATÝ KOPEČEK

Telefon:	585 385 379
E-mail:	mskopecek@mybox.cz

MATEŘSKÁ ŠKOLA OLOMOUC, DVORSKÉHO 33, OLOMOUC – SVATÝ KOPEČEK

Telefon:	585 154 824
E-mail:	msdvorskeho@zskopecek.cz

MATEŘSKÁ ŠKOLA OLOMOUC, GAGARINOVA 17, OLOMOUC – DROŽDÍN

Telefon:	585 383 548
E-mail:	msdrozdin@mybox.cz

ZŘIZOVATEL ŠKOLY: STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC

	Horní náměstí č. p. 583
Telefon:	585 513 416
Platnost dokumentu od:	25. 8. 2021
Účinnost dokumentu od:	1. 9. 2021

Podpis ředitele školy:

Razítko školy:

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÝCH ŠKOL

MATEŘSKÁ ŠKOLA OLOMOUC, KOVAŘOVICOVA 11, OLOMOUC – SVATÝ KOPEČEK

Mateřská škola se nachází v krásném, klidném prostředí, v blízkosti lesa. Má velkou zahradu a je vzdálená od hlavní komunikace. Přízemní prostorná budova je dvoutřídní, heterogenní, s kapacitou 56 dětí (28 dětí v jedné třídě). Celodenní provoz zajišťují čtyři učitelky a dva provozní zaměstnanci školy. Každá třída má samostatnou šatnu, třídu, hernu i sociální zařízení. Společné jsou chodby, přípravná stravy a provozní místnosti. Mateřská škola má prostornou zahradu s velkým množstvím herních prvků.

MATEŘSKÁ ŠKOLA OLOMOUC, DVORSKÉHO 33, OLOMOUC – SVATÝ KOPEČEK

Mateřská škola se nachází v přízemí budovy základní školy. V mateřské škole se nachází šatna, třída, herna, sociální zařízení a chodba, včetně sociálního zařízení pro personál a též šatna pro personál. Pro děti je k dispozici tělocvična základní školy, školní jídelna, dopravní hřiště a zahrada s pískovištěm a herními prvky. Třída této mateřské školy je homogenní pro předškoláky, funguje jako příprava k základnímu vzdělávání s celkovou kapacitou 16 dětí pod vedením dvou učitelek.

MATEŘSKÁ ŠKOLA OLOMOUC, GAGARINOVA 17, OLOMOUC – DROŽDÍN

Mateřská škola se nachází v historické budově bývalého zámku ve středu obce Droždín. V přízemí se nachází šatny a sociální zařízení a přípravná stravy, která je zároveň i výdejnou stravou ZŠ Droždín. V prvním patře se nachází prostorná herna, třída, sociální zařízení a samostatná lehárna. Mateřská škola má rozlehlou zahradu s velkým množstvím herních prvků a dopravním hřištěm. Mateřská škola je jednotřídní heterogenní s celkovou kapacitou 28 dětí. Celodenní provoz zajišťují dvě učitelky a jeden provozní zaměstnanec školy.

2.1 VIZE MŠ

Naším cílem je, aby se všechny naše mateřské školy staly místem příjemných zážitků, nových kamarádství, poznatků, her. Místem, kam budou chodit děti i zaměstnanci rádi, budou se zde cítit bezpečně a sebejistě. Děti povedeme k základům všeho, co budou potřebovat pro svůj další život. K tomu dojdeme cestičkami profesionálního přístupu za spoluúčasti rodičů, dalších lidí a institucí.

2.2 DLOUHODOBÉ PROJEKTY MŠ

CELÉ ČESKO ČTE DĚTEM (PŘÍLOHA Č. 2)

Mateřská škola je od školního roku 2017/2018 zapojena do projektu: Celé Česko čte dětem.

Cílem je:

- rozvoj komunikačních dovedností a podpora čtenářské gramotnosti
- vytvořit u dětí kladný vztah ke knize jako zdroji informací, naučit je v knihách vyhledávat, v této činnosti být samostatný, spolupracovat s vrstevníky a efektivně komunikovat
- uplatňovat všechny čtyři formy komunikace: čtení, naslouchání, mluvení a psaní, prohlížení
- učit děti přijímat role, vyjádřit vlastní názor, rozlišovat dobro a zlo, poznatky z četby převést do skutečného života
- přivést děti k poznání, že „knihy jsou učebnicí života“
- prostřednictvím společného čtení budovat pevné vazby v rodině

Mateřská škola se ve školním roce 2017/2018 zapojí do projektu: Svět nekončí za vrátky, cvičíme se zvířátky, ke kterému byla přizvána Českou obcí sokolskou. Záměrem je prezentovat pohyb jako každodenní přirozenou potřebu dětí a zdravé řešení volnočasových aktivit. Projekt si klade za cíl vzbudit v dětech zájem o aktivní sportování, vede je k týmové spolupráci a přináší radost z plnění úkolů jak individuálních, tak skupinových. Cílem je zapojení co nejvíce dětí do pohybových a rozumových aktivit a při plnění úkolů ukázat pohyb jako přirozenou součást života. Za významnou je považována motivace k podpoře pohybových aktivit ze strany rodičů.

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 VĚCNÉ PODMÍNKY

Všechny mateřské školy svým uspořádáním vyhovují skupinovým a individuálním činnostem dětí. Většina oken je opatřena žaluziemi, které umožňují regulovat intenzitu slunečního záření. Všechny mateřské školy jsou vybaveny převážně novým nábytkem. Vybavení učebními pomůckami, hračkami, pracovními materiály, tělocvičným náčiním a různými doplňky odpovídá počtu dětí, jejich věku a jsou nezávadné a bezpečné. Vše je průběžně obnovováno a doplňováno. Podstatná část hraček, pomůcek a náčiní je umístěna tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a také uklízet na správné místo. Jsou stanovena pravidla pro manipulaci s nimi. Na výzdobě interiérů MŠ se spolupodílejí děti i učitelky. Dětské práce jsou umístěny v budovách MŠ tak, aby je viděli jak děti, tak jejich rodinní příslušníci. Jsou aktuálně obměňovány v souladu s probíraným učivem, které koresponduje se ŠVP PV. Lehátka, která slouží k odpočinku, jsou přizpůsobena antropometrickým požadavkům dětí. Každý den je připravují a sklízí provozní zaměstnanci školy. V MŠ Dvorského si lehátka chystají a uklízí děti samy za pomoci učitelek, čímž jsou vedeni k samostatnosti. K odpočinku v průběhu dne slouží relaxační zóna, která se nachází ve všech mateřských školách. Všechny tři mateřské školy mají zahradu navazující bezprostředně na budovu. Děti mají k dispozici zastíněná pískoviště, množství herních prvků, a kromě MŠ Kovařovicova, také dopravní hřiště. Všechny vnitřní i venkovní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů. Využívány jsou i prostory mimo mateřskou školu, kterými jsou především fotbalové hřiště, dětská hřiště a les v blízkém okolí, učebny, tělocvična a sportoviště ZŠ.

3.2 ŽIVOTOSPRÁVA

Stravu do všech MŠ zajišťuje školní jídelna při ZŠ Olomouc, Řezníčkova. Životospráva dětí vyhovuje předepsaným stravovacím normám. Ve třídě mají děti po celý den k dispozici dostatečné množství tekutin. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Děti nejsou do jídla nuceny a je respektováno individuální tempo každého dítěte. Po dohodě se zákonnými zástupci se snažíme, aby se děti naučily zdravému stravování. Pod dohledem učitelky se děti při jídle obsluhují samy s ohledem na jejich věk (nosí si tácek s namazaným pečivem, pití na stůl, starší děti si přídavky mažou samy). Všechny děti si přenášejí druhý chod samostatně na stůl a jsou vedeny k tomu, aby připravené jídlo ochutnaly. Rozhodují se o konzumovaném množství. Jedí společně s učitelkami, dodržují etiketu stolování. Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je ale současně natolik flexibilní, aby umožňoval v průběhu dne přizpůsobit činnosti potřebám a aktuální situaci, aby bylo možné reagovat na neplánované události v životě MŠ. Děti jsou každý den dostatečně dlouho venku, program činností je přizpůsoben okamžité změně počasí, kvalitě ovzduší a dalším klimatickým vlivům. Děti mají dostatek volného pohybu na školní zahradě i v interiéru budov mateřských škol. V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku dětí, dětem s nižší potřebou spánku jsou nabízeny jiné klidové aktivity.

3.3 PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

Všichni zaměstnanci MŠ se snaží dětem vytvářet takové prostředí, aby se cítily příjemně, spokojeně, bezpečně a jistě. Nově příchozí děti mají možnost se postupně adaptovat na nové prostředí. Učitelka, ve spolupráci s rodiči, vytváří u nově příchozích dětí individuální adaptační plán. Učitelky respektují potřeby dětí, napomáhají k jejich uspokojování. Nenásilně a citlivě navozují situace klidu, pohody a relaxace. Volnost a osobní svoboda dětí je vyvážená, děti se učí pravidlům soužití, dostává se jim jasných a srozumitelných pokynů. Děti jsou seznamovány s jasnými pravidly soužití ve skupině tak, aby se ve třídách vytvořil kolektiv dobrých kamarádů. Učitelka vede děti stylem sympatizujícím, komunikace je empatická a naslouchající, počítá se spoluúčastí dítěte. S dítětem není manipulováno, je potlačována nezdravá soutěživost a preferování spolupráce. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte, jeho věku, a především potřebám jeho života. Učitelka se vyhýbá negativním slovním komentářům, dostatečně chválí a oceňuje. Svoji práci si dítě hodnotí samo nebo děti mezi sebou. Ve vztazích mezi dětmi a dospělými se projevuje vzájemná důvěra a tolerance, kamarádství, ale také respekt a zdvořilost. Dospělí se chovají spolehlivě, důvěryhodně nejen ve vztahu k dětem, ale i k sobě navzájem.

3.4 ORGANIZACE

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální potřeby dětí, na jejich aktuální potřeby. Do denního programu jsou pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit, nebo v ní pokračovat. Při plánování činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (dostatečné, kvalitní a včas). Poměr spontánních a řízených aktivit je vyvážený. Učitelky se věnují vzdělávání dětí tak, aby nacházely děti potřebné zázemí. Při vstupu dítěte do mateřské školy uplatňujeme individuální přístup učitelky pro co nejrychlejší adaptaci. Všechny aktivity jsou organizovány tak, aby se děti zapojovaly do organizace činností a pracovaly svým tempem. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost se realizovat v malých i větších skupinách. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Činnosti jsou plánovány tak, aby vyhovovaly individuálním vzdělávacím potřebám dětí. Důležitou roli v životě našich MŠ hrají tradice: oslavy narozenin, podzimní slavnosti, vánoční setkání, Velikonoce, pálení čarodějnic, Svátek matek, oslavy Dne dětí, výlety, tvoření se zákonnými zástupci dětí. Nejsou překračovány počty dětí ve třídách, spojování tříd je maximálně omezeno a vždy se souhlasem ředitele školy.

3.5 ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Ředitel školy koordinuje rozvoj mateřských škol ve všech oblastech – lidské zdroje (zajišťuje odborně kvalifikovaný pedagogický sbor), kvalitu předškolního vzdělávání, technické, materiální a ekonomické zázemí. Funkční plánování všech oblastí je podstatný základ pro dobré fungování MŠ. Kontrolní systém nastavený k provozu a organizaci škol i směrem k pedagogické práci je využíván ke zkvalitnění celkové práce MŠ. Ředitel pověřil řízením mateřských škol zástupce ředitele pro MŠ, která je mu přímo podřízena. Zásadní otázky ohledně chodu mateřských škol řeší na společných poradách. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců jsou jasně vymezeny. Zástupce ředitele pro MŠ vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje zaměstnance do řízení mateřských škol a nechává jim dostatečný prostor pro vlastní názor a realizaci. Je vytvořen funkční informační systém, jak uvnitř mateřské školy, tak celého subjektu. Zákonní zástupci mají možnost konzultovat pokroky svého dítěte, řešit případné problémy, vznášet požadavky v rámci konzultačních hodin, vždy po dohodě s učitelkou z příslušné třídy, či se zástupcem ředitele pro MŠ. Informace o aktuálním dění i plánovaných akcích jsou zákonným zástupcům primárně předávány prostřednictvím nástěnek, dále pak prostřednictvím webových stránek a osobně. Zaměstnanci MŠ spolu komunikují a předávají si informace prostřednictvím pravidelných pedagogických porad a dále individuálně telefonicky či emailem. Vzhledem k tomu, že probíhá provoz našich MŠ ve třech budovách, je důležitá každodenní komunikace, spolupráce

a flexibilita zástupce ředitele pro MŠ i ostatních pedagogických i provozních zaměstnanců školy. Zástupce ředitele pro MŠ vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, podporuje jejich vzájemnou spolupráci a motivuje ostatní zaměstnance k spoluúčasti na rozhodování o zásadních otázkách vzdělávacího programu. Vypracovává ŠVP ve spolupráci se všemi zaměstnanci MŠ. Plánování je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětnou vazbu. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu MŠ, jsou smysluplné, užitečné, z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci. Mateřské školy nejsou uzavřenými organizacemi, aktivně spolupracují s kmenovou základní školou. Dále komunikují a spolupracují se zřizovatelem, s logopedem a dalšími odborníky, v případě potřeby se školskými poradenskými zařízeními (SPC, PPP). Mateřské školy jsou otevřeny spolupráci s rodiči a kladným vlivům společnosti.

3.6 PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

V mateřských školách pracuje 8 plně kvalifikovaných učitelů, kteří si dle plánu DVPP (Další vzdělávání pedagogických pracovníků), který sestavuje ředitel školy, doplňují či rozšiřují kompetence o nové poznatky, metody a formy práce. Pedagogický sbor funguje jako tým, který pracuje podle vymezených a společně vytvořených pravidel. Služby učitelek jsou organizovány tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče. Učitelky jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem. Specializované služby, jako je logopedie či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým sama učitelka není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky.

3.7 SPOLUÚČAST RODIČŮ

Mateřské školy zaujímají profesionální přístup jak k dětem, tak jejich rodičům. Svým programem rodinnou výchovu doplňuje, podporuje a spolupráci směřuje k tomu, aby co nejvíce napomáhala zdravému a všestrannému vývoji dítěte. Je společenstvím, ve kterém jsou rovnocennými partnery učitelky, děti a jejich rodiče s tím, že dítě respektují jako jedinečnou osobnost se svými potřebami a právy. Mateřské školy stále hledají nové způsoby, jak s rodiči co nejefektivněji komunikovat, a při tom zachovat linii zmíněné vzájemné důvěry, partnerství a spolupráce. Fungující komunikace je považována za nezbytný základ, na němž vztah mezi rodinou a školami staví a klade důraz na to, aby byla uspokojena očekávání obou stran.

Školy s rodiči komunikují ve třech základních úrovních:

1. Podávají informace o dětech (o jejich prospívání, pokrocích v rozvoji i v učení) a to vždy individuálně. Učitelky chrání soukromí dětí, rodiny a zachovávají diskrétnost v jejich svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny. Učitelky se snaží porozumět potřebám jednotlivých dětí či rodin a podle možností jim vycházet vstříc.
2. Informují o dění v MŠ, o jejich aktivitách formou nástěnek, webových stránek, emailem či osobně.
3. Poskytují poradenství v oblasti předškolní výchovy a vzdělávání.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v MŠ, účastnit se různých programů i spolupracovat na projektech.

4. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ NADANÝCH

4.1 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

RVP PV vychází ve své základní koncepci z respektování individuálních potřeb a možností dítěte. Z toho důvodu je RVP PV základním východiskem i pro přípravu vzdělávacích programů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Takové dítě má právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření. Podpůrná opatření realizuje mateřská škola.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ.

Stanovené rámcové cíle i očekávané výstupy ŠVP jsou pro všechny děti společné. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními má pedagog na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami pedagog zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření.

Základními podmínkami pro jejich vzdělávání jsou:

- na straně dětí: schopnost docházky do dětského kolektivu a nezraňující pobyt v MŠ
- na straně rodiny: aktivní spolupráce s vedením MŠ a učiteli
- na straně MŠ: prostory, prostředí a pomůcky, schopnost pedagogů vést dítě s podpůrným opatřením, odpovídající personální zajištění (např. asistent pedagoga)
- na straně odborníků: poskytování informací a metodiky práce, spolupráce při vytváření IVP pro dítě, kontroly

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ 1. STUPNĚ

Má-li dítě obtíže při vzdělávání, škola zpracuje plán pedagogické podpory dítěte /PLPP/, který zahrnuje mj. popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, stručně popisuje úpravy ve způsobech práce se žákem a podpůrná opatření prvního stupně. Podkladem pro zpracování PLPP je ŠVP. Podpůrná opatření představují zejména úpravy v organizaci práce se žákem, v metodách výuky, ve způsobech hodnocení žáka a v případném poskytnutí pomůcek pro vzdělávání žáka, které nevyžadují další finanční prostředky.

Pedagogové školy tedy postupují především na základě pedagogické diagnostiky. S PLPP seznámí škola zákonného zástupce dítěte, všechny pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny. Učitel vyhodnocuje, zda jsou poskytovaná podpůrná opatření dostatečně účinná, tedy zda pro práci s dítětem jsou pedagogické postupy dostačující, nebo zda vnímá jako potřebnou spolupráci se ŠPZ. Plán pedagogické podpory bude vyhodnocen nejpozději po třech měsících. Nebude-li poskytování podpůrných opatření prvního stupně postačující, doporučí škola vyšetření dítěte ve školském poradenském zařízení (ŠPZ).

Zprávu z vyšetření obdrží zákonní zástupci dítěte, škola dostane doporučení a na jeho základě sestaví individuální vzdělávací plán. Na vyhodnocení IVP spolupracuje škola se ŠPZ.

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ 2. - 5. STUPNĚ

Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je podkladem pro zpracování individuálního vzdělávacího plánu /IVP/ doporučení ŠPZ. V tomto plánu se vzdělávací obsah upraví tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi dětí, a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima. Zprávu z vyšetření obdrží zákonní zástupci dítěte, škola dostane doporučení a na jeho základě sestaví individuální vzdělávací plán. Na vyhodnocení IVP spolupracuje škola se ŠPZ. IVP je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce. IVP může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb dítěte.

SYSTÉM PÉČE O DĚTI S PŘIZNANÝMI PODPŮRNÝMI OPATŘENÍMI VE ŠKOLE

- tvorba, realizace a vyhodnocování PLPP u těchto dětí je prováděna na základě pokynu ředitele školy a za spolupráce s pedagogy, popř. jinými odborníky
- tvorba, realizace a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů u těchto dětí je prováděna na základě povolení ředitele školy
- škola seznámí s IVP všechny pedagogické pracovníky a zákonného zástupce dítěte
- vytvoření prostoru pro konzultace učitelů mezi sebou a konzultace učitelů s rodiči
- realizace společných jednání ŠPZ – učitelů – vedení školy – zákonný zástupce dítěte (identifikace potřeb, shoda na postupu),
- materiální podpora
- podpora kompetencí učitele při uplatňování podpůrných opatření.

Pokud zákonný zástupce dítěte přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštívil ŠPZ za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání dítěte a způsobil tak dítěti obtíže při vzdělávání, může se škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel úzce s rodiči a dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení.

JAZYKOVÁ PŘÍPRAVA DĚTÍ S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání (v případě lesní mateřské školy v jednotlivém území, kde zejména probíhá pedagogických program a kde má škola zázemí). V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřeby jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

4.2 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Za nadané dítě se pro účely této vyhlášky považuje především dítě, které při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb dítěte provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou.

Rozvoj a podpora mimořádných schopností a nadání dítěte je zajišťována:

- předkládáním vyššího stupně složitosti nabízených činností
- využitím vhodných didaktických pomůcek, materiálů
- volbou vhodných metod, forem výuky
- individuálním přístupem
- prací s počítačem – vzdělávací programy
- nabízenými specifickými činnostmi

4.3 VZDĚLÁVÁNÍ DVOULETÝCH DĚTÍ

Vzhledem k věkovým zvláštěm této cílové skupiny (silnější vazba na dospělou osobu, nižší míra udržení pozornosti, doba zaujetí, schopnost komunikovat s dospělým, touha po poznání a experimentování atd.), musí učitelka volit jednodušší a časově méně náročné činnosti. Důležitý je pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, pocit bezpečí, srozumitelná pravidla. Plánování činností, volba pomůcek a materiálu, umístění hraček a didaktického materiálu ve třídě, musí být důsledně promyšlené s ohledem na bezpečnost dětí. Důležití je souhra učitelek a dosavadní zkušenost dětí. Práce s dvouletými dětmi klade na učitelku odlišné požadavky, než práce s dětmi starších tří let. Nutná je také pomoc provozních zaměstnanců zejména při stolování, sebeobsluze a hygieně.

5. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

MATEŘSKÁ ŠKOLA OLOMOUC, KOVAŘOVICOVA 11, OLOMOUC – SVATÝ KOPEČEK

Provozní doba	6:30 - 17:00 hod.
Maximální počty dětí v jednotlivých třídách	Žabičky: 24, při udělené výjimce 28 Sovičky: 24, při udělené výjimce 28
Počet pedagogických zaměstnanců	4

MATEŘSKÁ ŠKOLA OLOMOUC, DVORSKÉHO 33, OLOMOUC – SVATÝ KOPEČEK

Provozní doba	6:30 - 16:15 hod.
Maximální počet dětí ve třídě	Slůňata: 16 (děti s povinnou předškolní docházkou)
Počet pedagogických zaměstnanců	2

MATEŘSKÁ ŠKOLA OLOMOUC, GAGARINOVA 17, OLOMOUC – DROŽDÍN

Provozní doba	6:30- 16:30 hod.
Maximální počet dětí ve třídě	Sluníčka: 24, při udělené výjimce 28
Počet pedagogických zaměstnanců	2

5.1 ORGANIZAČNÍ METODY A FORMY PRÁCE

Prožitkové učení hrou: založeno na emočních zážitcích dítěte, na touze dítěte poznávat něco nového. Využívá zvědavosti dítěte a jeho přirozeného zájmu o činnost a poznání.

Vzdělávací nabídka: dítě má možnost výběru, samostatně objevovat, experimentovat, vyjadřovat své pocity, myšlenky, nápady. Dítě má příležitost komunikace s dětmi a s učitelkou.

Spontánní sociální učení: založené na principu přirozené nápodoby, využití činností a situací, které se v MŠ během dne vyskytnou.

Vyvážené spontánní a řízené aktivity: odpovídají potřebám dětí.

Činnosti individuální a v menších skupinách: didakticky zacílená činnost, rozvinutá na základě vhodné motivace

Komunitní kruh: slouží k rozvíjení kladných vztahů mezi dětmi a k rozvíjení základů osobnosti dítěte. Uplatněno pravidlo umět naslouchat druhému. Komunitní kruh rozvíjí komunikaci mezi učitelkou a dětmi, využíván na společné plánování aktivit, k hodnocení.

Činnost frontální: učitelka pracuje hromadně se všemi žáky ve třídě jednou společnou formou, se stejným obsahem činnosti.

Činnost skupinová: třída je rozdělena na menší skupiny, skupinám jsou zadány shodné či rozdílné úkoly. Ve skupinové výuce je důležité: volit vhodný úkol pro tuto organizační formu, sledovat skupinové procesy, aby optimálně ovlivňovaly učení.

Didaktický styl je založen na principu vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dětí v činnostech během celého dne.

5.2 ORGANIZACE DNE V MŠ

ORGANIZACE DNE V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH:

6.30 - 8.00	příchod dětí, tematické hry v centrech aktivit, spontánní činnosti, individuální práce
8.00 - 9.00	pohybová chvilka, komunitní kruh, denní rituály
9.00 - 9.15	hygiena, svačina
9.15 - 9.45	řízené činnosti, didakticky zacílená činnost přímo nebo nepřímo řízená učitelkou probíhající ve skupině nebo individuálně ve třídě, popř. venku
9.45 - 11.45	pobyt venku
11.45 - 12.30	hygiena, příprava na oběd, oběd
12.30 - 12.45	příprava na odpolední klid
12.45 - 14.15	četba před spánkem a odpočinkem na lehátku, náhradní klidové činnosti, individuální práce s dětmi, které mají nižší potřebu spánku
14.15 - 14.30	hygiena, svačina
14.30 – konec provozu	spontánní činnosti, individuální a skupinové aktivity, pobyt venku, rozcházení dětí, ukončení provozu MŠ

V MŠ Kovařovicova se děti scházejí a rozcházejí ve třídě Žabičky, aby nejmladší děti nebyly stresovány změnou prostředí a přechody mezi třídami. V každé mateřské škole je režim dne individuálně upraven tak, aby vyhovoval věkové skladbě dětí. Rozpis organizace dne každé třídy je rozpracován v TVP a je vyvěšen na veřejném místě v budově MŠ. Zákonní zástupci jsou s jeho obsahem náležitě seznámeni.

5.3 PEDAGOGICKÉ ZÁSADY

Ve výchovně vzdělávací práci s dětmi jsou dodržovány základní pedagogické zásady a metody, které vedou děti k aktivitě, experimentování, hledání, k přemýšlení a formulování vlastních názorů a ke zdravému sebevědomí. Uvedenými pravidly se řídí celý kolektiv MŠ.

- **Zásada úcty ke každému člověku:** úcta k druhým lidem i k sobě samotnému jsou dva základní projevy lidské důstojnosti. Respektujeme a vážíme si každého dítěte, s jeho individuálními a osobními potřebami.
- **Zásada ohledu na věkové a individuální zvláštnosti dítěte:** uplatňování takových nároků, které odpovídají možnostem a schopnostem každého dítěte, které je podněcují, dávají mu naději na úspěch a přispívají k jeho optimálnímu rozvoji.
- **Zásada opory o kladné rysy dítěte:** denním intenzivním kontaktem dítě dobře poznávat, snažit se nacházet jeho kladné stránky, vyzvedávat pozitivní stránky dítěte a chválit, negativní projevy se snažíme usměrnit hned na začátku, volit postupy vhodné a účinné v předškolním věku.
- **Zásada aktivity dětí:** vědomosti a dovednosti předávat dětem prostřednictvím vlastního poznání a vlastní činnosti, využívat názorných a praktických metod, používat dostatek materiálů a pomůcek, volit metody s přímou účastí dítěte (hry, projekty, dramatizace apod.), vyhýbat se metodám, kdy je dítě v roli pasivního posluchače či přijímatele hotových poznatků.

- **Zásada demokratického vztahu mezi dítětem a učitelem:** vytvářet pro děti prostředí plné důvěry, pochopení, využívat neformální autority učitelky, být důsledný při dodržování pravidel a zásad bezpečnosti dětí. Dávat dětem možnost, aby se v adekvátních situacích demokraticky rozhodovaly, podporujeme schopnost vyjádřit svůj názor, obhájit se.
- **Zásada všestranného rozvoje osobnosti učitele:** soustavně a cíleně se vzdělávat, zaměřovat se na rozvoj pedagogických dovedností, rozvoj komunikačních schopností. Vzdělávat se i v oblastech, které přímo nesouvisí s oblastí předškolního vzdělávání, ale rozvíjí celkovou vzdělanost a přehled každé učitelky.
- **Zásada názornosti:** při práci s dětmi se snažit volit takové činnosti, při kterých je zapojeno více smyslů (zrak, sluch, hmat, čich, chuť). Využívat aktivity dětských smyslů, touhy dětí po poznání a chuti se účastnit zajímavých činností, hledat přitažlivé motivace.
- **Zásada trvalosti:** pamatujeme si 10 % toho, co slyšíme, 15 % toho, co vidíme, 20 % toho, co současně vidíme i slyšíme, 40 % toho, o čem si povídáme, 80 % toho, co přímo zažijeme nebo děláme, 90 % toho, co se pokoušíme naučit druhé. Tento poznatek vede učitele k volbě optimálních metod a činností s dětmi.
- **Zásada soustavnosti:** vyučovací celky by na sebe měly logicky navazovat, aby se postupovalo od jednoduššího k složitějšímu, aby se postupně zvyšovaly nároky na děti a hodnocení bylo soustavné a průběžné.
- **Zásada cílevědomosti:** pedagog musí vědět, čeho chce při práci s dětmi dosáhnout, měl by je dostatečně motivovat, jasně stanovit konečné i dílčí cíle.
- **Zásada vědeckosti:** během své pedagogické praxe se vyrovnávat nejen s novými poznatky věd, ale také nejnovějšími trendy v rámci učitelské profese (např. nové pedagogické metody apod.)
- **Zásada spojení výchovy se životem:** nutná tvorba souvislostí mezi výchovným působením a životní realitou, spojení teorie s praxí
- **Zásada spolupráce všech učitelů**

5.4 PŘIJÍMÁNÍ DĚTI DO MŠ

Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání stanovuje ředitel školy v souladu s aktuálními právními předpisy, zejména zákonem č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání.

6. DOPLŇUJÍCÍ PROGRAMY A DALŠÍ AKTIVITY

- Adopce zvířat v ZOO Olomouc (ve spolupráci se ZŠ jsme se staly adoptivními rodiči klokana parmy)
- Zapojení do sítě mateřských škol Mrkvička (program je určen mateřským školám a dalším organizacím, které mají zájem podporovat ekologickou výchovu u předškolních dětí)
- Spolupráce se Sluňákovem, centrem ekologických aktivit města Olomouce: Volá tapír, třídíte papír
- Preventivní screeningové vyšetření zraku všech předškolních dětí
- Logodepistáž v MŠ

7. CHARAKTERISTIKA ŠVP PV: „CESTIČKY NA KOPEČEK“

Cestičkami na Kopeček chceme jít společně, my všichni (děti, učitelky, rodiče), za společným cílem, kterým je připravit děti na vstup do 1. třídy ZŠ, kde se na naše ŠVP PV plynule naváže.

ŠVP vytváří základ kompetencí pro osobní a profesní rozvoj v životě dítěte, umožňuje mu vnímat svět v jeho přirozených souvislostech, získávat tak reálnější pohled na svět a aktivní postoj k němu. Je členěno do čtyř

integrovaných bloků, které obsahují všechny vzdělávací oblasti a jsou vzhledem k nim průřezové. Při plánování a realizaci témat, nejsou učitelky omezovány časově. Mohou si libovolně volit témata v podobě tematických celků, projektů či programů. Přitom lze vycházet ze života dětí, resp. ze situace, jimiž děti procházejí. Výběr témat se může vázat na nejruznější události v průběhu roku, mohou být odvozena z přirozeného cyklu ročních období, mohou se vázat na nejruznější svátky, slavnosti či výročí. Mohou také vycházet ze světa pohádek a příběhů dětských hrdinů. Umožňuje učitelkám pracovat ve svých třídách samostatně, tvořivě a uplatňovat svoje odborné znalosti a zkušenosti. Učitelky program dotvářejí konkrétní didaktickou nabídkou vzhledem k věku dětí a individuálním možnostem stanovením pedagogického záměru. Jedná se o dokument otevřený, který na základě evaluační činnosti lze měnit, lépe dotvářet a lépe přizpůsobovat konkrétním podmínkám MŠ.

7.1 RÁMCOVÉ CÍLE

- Hlavním cílem je vytvořit dětem bezpečné a respektující prostředí, což jim umožní chovat se a vyvíjet zcela přirozeně.
- Cílem vzdělávání je dovést děti na konci jejich předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů, získaly věku přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost, zásady pro zdravé sebevědomí a sebejistotu, schopnost být samo sebou a zároveň přizpůsobit se životu v sociální komunitě.
- Vytvořit základy pro celoživotní učení i zásady pro schopnost jednat v duchu lidských a morálních hodnot, připravit se na vstup do 1. třídy ZŠ.

7.2 NA CO KLADE ŠVP PV DŮRAZ

- Vzdělávání dětí v přirozeném prostředí formou prožitkového učení a posilováním dětské zvědavosti a samostatnosti.
- Zdravý životní styl dětí i pedagogů v oblasti mezilidských vztahů, zdravé výživy, vztahu k přírodě, ochrany zdraví, sportu.
- Vytváření elementárních základů pro odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí, zapojení do udržitelného života.
- Uplatňování hry jako hlavní vzdělávací metody.
- Rozvoj řečových schopností a podporu utváření komunikativních kompetencí.
- Podporu čtenářské gramotnosti.
- Emoční prožitky dětí.
- Spojení vzdělávacích témat se životem a navazování na momentální realitu.
- Sebehodnocení dětí spojené s uvědoměním si zodpovědnosti za své chování.
- Evaluaci směrem k dítěti, hodnocení dítěte jako jedinečné osobnosti a zachycování jeho pokroků ve vývoji.
- Spolupráci s rodiči – aktéry pedagogické práce školy.

7.3 ORGANIZAČNÍ FORMY VÝUKY

- Prostředí: podnětné prostředí, které tvoří centra aktivit (pracovní koutky), poskytující možnosti skupinových i individuálních činností pro děti
- Uspořádání dětí v jednotlivých činnostech: skupinové, frontální a individuální činnosti jsou v programu vyváženě zastoupeny. Dětem se nabízí forma kooperativního učení, prožitkového učení, integrovaného učení hrou a činnostmi a učení se dětí navzájem.

- Rozdělení rolí mezi učitelkami a dětmi (řízené a otevřené – volnější formy práce): usilujeme o to, aby sebekázeň byla dětmi přijímána jako jejich individuální odpovědnost

7.4 INTEGROVANÉ BLOKY ŠVP PV

- Cestička do světa lidí
- Cestička plná pohybu a zdraví
- Cestička za kulturou, uměním, vědou a technikou
- Cestička do přírody

Každá Cestička charakterizována a konkretizována zvlášť, integrované bloky jsou rozpracovány do Třídních vzdělávacích programů (TVP). Hlavní význam TVP spočívá v tom, že si učitelky v jednotlivých třídách témata upraví pro konkrétní skupinu dětí dle jejich potřeb. Vychází se ze zájmu, potřeb a přání dětí. Jistým podstatným momentem je i složení dětí ve třídách, především jejich věk. Pokud mají děti k plánovanému tématu blízký vztah, mají rozehranou hezkou námětovou hru, pokud se chtějí o tématu dozvědět více, měl by být vytvořen prostor, aby plánované téma pokračovalo dle jejich zájmu a různě dlouho.

Cestičky na Kopeček

Cestička do
světa lidí

Cestička plná
pohybu a zdraví

Cestička za
kulturou,
uměním,
vědou a
technikou

Cestička
do přírody

CESTIČKA DO SVĚTA LIDÍ

Cílem bloku je rozvoj dětí v oblasti identity (poznávání sebe sama), uvědomění si postavení ve společnosti a rozvoj dovedností potřebných pro vzájemnou interakci dětí do společnosti. Děti se postupně dle svých možností, schopností a dovedností učí poznávat a odhadovat na co stačí, a kde mají rezervy. Snahou rozvíjet oblast intelektuální, fyzickou a psychickou a to tak, aby byly děti co nejlépe připraveny na vstup do ZŠ a zvládaly nároky, které na ně okolí klade.

Blok se dále zaměřuje na komunikační dovednosti, emoční schopnosti a sociální interakci dětí. Pomáhá jim uvědomovat si, kdo jsou, kam patří, jaké jsou jejich sociální role ve společenstvích, ve kterých se nachází (rodina, MŠ, blízké okolí...). Cílem je přirozenou formou přidat k rodinnému prostředí, prostředí MŠ. Dobře se adaptovat, odloučit se od rodičů, stát se citově vyrovnanými osobnostmi, které dokáží respektovat přirozenou autoritu, se kterou jsou ve styku (rodič, učitelka, dospělý). Seznámit se s pravidly, která vyplývají z pobytu v MŠ a respektovat je. Naučit se sebeobsluhu, osvojit si základní hygienické návyky. Zdokonalovat komunikační dovednosti pro úspěšné navazování vztahů s vrstevníky i osobou, která se o ně stará. Prosadit se ve skupině a umět vhodně řešit problémy. Učit se přijímat úspěchy i neúspěchy, umět přemýšlet o svých činech a z nich vyplývajících důsledcích.

Cestička zavede děti do světa:

- mé rodiny: nejbližší členové rodiny – rodiče, sourozenci, ostatní členové rodiny, vzájemné vztahy, citový vztah mezi matkou a dítětem, jak mamince pomáháme, příprava dárků pro maminku, spolupráce, adresa bydliště, lidské společenství-morálka, společenská pravidla, slušné chování, estetika chování
- k zápisu do ZŠ: barvy, matematická a čtenářská pregramotnost, grafomotorika, koordinace oko ruka, logika, paměť, rozvoj mozku
- prvních vztahů v MŠ: adaptace, režim, seznámení s prostředím MŠ, s bezpečností v MŠ a okolí, identita, sociální role, role pohlaví, uvědomění si sebe sama (kdo jsem a kam patřím, škola, blízké okolí), rozvoj komunikačních dovedností ve skupině i s jednotlivcem, aktivní navazování vztahů, aktivní zapojení při řešení problémů, rozvoj emoční inteligence (pozitivní náhled na svět, zvládání neúspěchu i úspěchů, kontrolování svého chování vůči okolí i vůči sobě samému, aj.
- samostatnosti: sebeobsluha, svlékání, oblékání, obouvání, stolování, obsluha u stolu, hygiena, úklid (v šatně, u stolu, po výtvarných a pracovních činnostech), orientace ve svých věcech i ve věcech společných

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

k učení	• 1/2 uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení • 1/3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije • 1/5 učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
---------	---

	1/7 pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí
k řešení problémů	2/1 všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem 2/2 řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého 2/4 při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích 2/5 zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
komunikativní	3/1 ovládá řeč, hovoří ve vhodné formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog 3/2 dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) 3/4 komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou 3/5 ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní 3/6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
sociální a personální	4/1 samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej 4/2 uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky 4/4 ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy 4/5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí 4/6 spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim 4/9 chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
činnostní a občanské	5/1 svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

	• 5/2 dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky • 5/4 chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá • 5/5 má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých • 5/6 zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění • 5/9 spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
--	--

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
<u>Fyzický rozvoj a pohybová koordinace</u> • rozvoj fyzické a psychické zdatnosti • rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí)	• zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) • koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou • vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu	• jednoduché pracovní a sebe-obslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. • manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním • lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.) • zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
<u>Jemná motorika, koordinace ruky a oka</u> • rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky, koordinace ruky a oka.	• ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) • zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	
<u>Sebeobsluha</u> • osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	• zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět	

<u>Zdraví a bezpečí</u> • osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí • vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) • zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) • rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých • mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	
---	--	--

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
<u>Jazyk a řeč</u> • rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) • rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	• správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči • pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno • vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodné zformulovaných větách • vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) • domluvit se slovy i gesty, improvizovat • porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) • formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat • učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) • učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) • popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) • chápat slovní vtip a humor • sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech • utvořit jednoduchý rým	• artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti • společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) • komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv • samostatný slovní projev na určité téma • vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo • přednes, recitace, dramatizace, zpěv • grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen • prohlížení a „čtení“ knížek • hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest • činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika) • záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich

<u>Poznávací schopnosti a funkce</u> • osvojení si poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) • rozvoj, zpřesňování kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie • rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) • vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení • osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	• poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma • poznat některá písmena a číslice, popř. slova • poznat napsané své jméno • sledovat očima zleva doprava • vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího) • záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost • poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno • přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje • zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) • vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení • postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí • chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) • chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase • učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit • řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“	charakteristických znaků a funkcí • motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností • konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) • spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty • hry nejrozumnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) • řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant • hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové) • činnosti zaměřené na vytváření (chápaní) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.) • činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce) • hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině • činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci • činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. • spontánní hra
--	---	--

<u>Sebepojetí, city, vůle</u> • poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) • získání relativní citové samostatnosti • rozvoj schopnosti sebeovládání • rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat • rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit • získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	• nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným • vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim • odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory • uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je • rozhodovat o svých činnostech • ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování • prožívat radost ze zvládnutého a poznatého • vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení • respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti • zorganizovat hru • uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí • prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) • zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)	• činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu • činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné • činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení • příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání • cvičení organizačních dovedností • estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další) • sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte • cvičení v projevoval citů (zvláště kladných), v sebekontrolu a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti) • hry na téma rodiny, přátelství apod. • činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní • dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsmev, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.) • činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
--	---	---

DÍTĚ A TEN DRUHÝ:

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
• seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	• navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat	• běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým

• osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem • posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) • vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) • rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních • rozvoj kooperativních dovedností	s ním vhodným způsobem, respektovat ho • porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad • přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství • odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná • uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je • chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené • uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou • spolupracovat s ostatními • dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla • respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. • vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)	• sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy • společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření • kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách • společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému • aktivity podporující sbližování dětí • aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke starším apod.) • hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého • činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě • hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. • činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
--	---	---

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
• poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí • rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet)	• uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) • pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě,	• běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování • aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy • spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě

se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat • chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé • začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti • porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých • adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody • vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) • utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) • dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově	• různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích • přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslav y výročí, slavností v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) • hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává • aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
--	--	--

DÍTĚ A SVĚT

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
• seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu • rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám • vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti s lidmi	• orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) • zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) • osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a	• přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety • aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů) • kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

	přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	
--	---	--

CESTIČKA DO PŘÍRODY

Cílem je seznámení dětí s obecnými zákonitostmi života, s planetou, na které žijí. S přírodními rozmanitostmi a základními koloběhy planety a života na ní. Děti se všemi svými smysly učí vnímat, rozlišovat, poznávat a určovat změny v přírodě a ve svém okolí. Učí se poznávat a využívat přírodní zdroje ke svému prospěchu, ale v souladu s přírodními zákonitostmi. Dovídají se o všem, co na planetě žije společně s nimi a učí se respektovat tento život. Poznávají, že všechno na Zemi má svůj řád a opakuje se, že i člověk je součástí tohoto koloběhu a kladně přijímají změny s tím spojené. Učí se porozumět základním potřebám zvířat a uvědomit si, že lidé by měli se zvířaty zacházet vlídně a respektovat jejich domovy a životní prostředí.

Cílem je environmentálně senzitivní jedinci, který má přehled o základních environmentálních zákonitostech a touží objevovat a chránit své životní prostředí.

Získávají základní poznatky o lidském společenství, pozorují a určují základní (obecné) rozdíly a základní (obecné) rysy.

Cestička zavede děti do světa:

- planety Země: voda, země, vzduch; střídání ročních období, dne a noci, ráno poledne večer, koloběh měsíců, dnů v týdnu, živá neživá příroda
- ekosystémů: pole, louka, les, zahrada
- sounáležitosti s přírodou, ekologie (třídění odpadu, skládky, druhy materiálů (dřevo, plast, sklo, papír), recyklace, druhy energií (vodní, větrná, tepelná, atomová), globální oteplování, ozónová díra, výfukové plyny, možnosti nápravy, ekofarmy, ekologické produkty
- přírodních živlů: voda, oheň, vzduch, země
- ročních období: charakteristické rysy, rozdíly, experimenty...
- počasí: charakteristické znaky, rozmary, extrémy
- koloběhu v přírodě: koloběh vody, roční období, tvorba půdy, aj.
- členění Země: půda, lesní hospodářství, pastviny, zastavěné plochy, vodstvo, skály
- života na Zemi: kdo tu žije s námi – rostliny, živočichové, doba dinosaurů, jak to v naší přírodě vypadalo před dávnou dobou
- koloběhu života u všech živých tvorů: jednotlivá stadia vývoje, líhnutí a rození živých mláďat, péče o mláďata, názvy a druhy zvířat, jejich význam a užitek

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

k učení	• 1/1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů • 1/3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
---------	---

	• 1/4 klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktuálně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
k řešení problémů	• 2/1 všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem • 2/3 problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá přitom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
komunikativní	• 3/2 dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) • 3/7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
sociální a personální	• 4/1 samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej • 4/2 uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky • 4/3 projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
činnostní a občanské	• 5/4 chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá • 5/5 má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých • 5/7 chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky • 5/11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že může ovlivnit • 5/12 dbá na osobní zdraví bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
<u>Fyzický rozvoj a pohybová koordinace</u> - rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky - rozvoj a užívání všech smyslů	- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)	- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním - smyslové a psychomotorické hry - lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.) - konstruktivní a grafické činnosti - jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. - příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
<u>Jemná motorika, koordinace ruky a oka</u> rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky, koordinace ruky a oka	- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) - zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	
<u>Sebeobsluha</u> osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)	

<u>Zdraví a bezpečí</u> vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) - mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy - mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	
---	---	--

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
<u>Jazyk a řeč</u> - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) <u>Poznávací schopnosti a funkce</u> - posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) - vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větech - učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) - popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) - poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) - chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla,	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv - samostatný slovní projev na určité téma - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo - prohlížení a „čtení“ knížek - hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest - přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování - záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

<u>Sebepojetí, city, vůle</u> rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání	orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) - chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (ted', dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase - nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným - být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. - činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci - činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. - výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.) - činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
---	--	--

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
vytváření prosociálních postojů	- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad - přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství - odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná - uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat	- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým - sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy - společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách

	stejná práva druhým a respektovat je	- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - aktivitu podporující sbližování dětí
--	--------------------------------------	---

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
- seznamování se světem lidí, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije - vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. - zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) - vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)	- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích - spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě - hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.) - aktivitu přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

DÍTĚ A SVĚT:

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
-----------------------	-------------------	--------------------

• pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit • rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách • vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	• vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) • všímat si změn a dění v nejbližším okolí • porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole • mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí • rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod, upozornit na ně • pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	• přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) • práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií • kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) • praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami) • využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice • pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) • ekologicky motivované herní aktivity (ekohry) • smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí • přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety • aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
--	--	--

	• sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé

CESTIČKA PLNÁ POHYBU A ZDRAVÍ

Na této cestičce povedeme děti k rozvoji pohybových dovedností spojených se zdravím, fyzickou a psychickou zdatností, vnímáním vlastního těla, jeho limitů, dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky. K poznatkům o lidském těle – jak pracuje, vyvíjí se, koloběh života (od narození po stáří), lidé s různými handicapy. Podporujeme postoje a návyky dětí, které v budoucnu ovlivní jejich životní styl a duševní pohodu. Učí se předcházet negativním vlivům prostředí a okolí (šikana, závislosti...), a tím chránit zdraví své i druhých. Děti se seznámí se základními prvky první pomoci, hledají řešení v rizikových situacích, s různými druhy sportu, ochranou před úrazy, se schopnostmi člověka – řeč; smysly – zrak, čich, chuť, hmat, sluch. Nezapomeneme na prevenci před nemocemi, péči o nemocné, vitamíny, otužování, oblékání dle aktuálního počasí.

Cestička zavede děti do světa:

- lidského těla: jeho části, vnitřní orgány, funkce, druhy smyslů...
- koloběhu života: od narození po stáří
- zdraví: výživa, péče o tělo, hygiena, otužování, sportovní aktivity ve všech ročních obdobích
- nebezpečí návykových látek a závislostí: cigarety, alkohol, drogy, PC
- prevence před úrazy
- prevence před nevhodným chováním cizích lidí
- záchranných složek: první pomoc, tísňová telefonní čísla
- prevence před nebezpečím: požár, záplavy, vítr, kroupy, bouřka, slunce a jeho vliv na zdraví
- lidí s handicapem

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

k učení

	• 1/1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů • 1/2 uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení • 1/4 klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktuálně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo • 1/6 odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

k řešení problémů	• 2/1 všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem • 2/2 řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého • 2/6 rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli), a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit • 2/7 chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit • 2/8 nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
komunikativní	• 3/3 domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci • 3/6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím • 3/7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
sociální a personální	• 4/2 uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky • 4/3 projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost • 4/7 při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout • 4/8 je schopno chápat, že lidé jsou různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečností
činnostní a občanské	• 5/3 odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem • 5/8 má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat • 5/10 uvědomuje si svá práva a práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, všichni lidé mají stejnou hodnotu • 5/12 dbá na osobní zdraví bezpečí svoje i

druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
<u>Fyzický rozvoj a pohybová koordinace</u> - rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky - rozvoj a užívání všech smyslů - rozvoj fyzické a psychické zdatnosti - uvědomování si vlastního těla - osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	- zachovávat správné držení těla - zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) - ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) - zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) - pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané	- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.) - manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním - zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení) - smyslové a psychomotorické hry - činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí - příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
<u>Jemná motorika, koordinace ruky a oka</u> rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky, koordinace ruky a oka		
<u>Sebeobsluha</u> osvojení si věku přiměřených praktických dovedností		
<u>Zdraví a bezpečí</u> osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí,		

osobní pohody i pohody prostředí • vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem • rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých • mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy • mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	
---	---	--

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
<u>Jazyk a řeč</u> • rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	• vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) • vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách	• artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti • společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
<u>Poznávací schopnosti a funkce</u> • osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) • vytváření základů pro práci s informacemi	• vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení • rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci • zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) • vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet	• komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv • samostatný slovní projev na určité téma • prohlížení a „čtení“ knížek • grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen • záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí • smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
<u>Sebepojetí, city, vůle</u>		• námětové hry a činnosti • činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena,

• získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	na nedovolených či zakázaných činnostech apod. • uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) • přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky • prožívat radost ze zvládnutého a poznání • uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí • prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soudit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	číslice, piktogramy, značky, symboly, obrázce) • činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní • dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.) • grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen • chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.) • činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních • cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti) • hry na téma rodiny, přátelství apod.
---	--	--

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
• ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými • vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	• bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. • chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	• hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých • četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
• vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu	• zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.	• hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní

	• chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí • uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)	role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává • aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí • hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
--	---	---

DÍTĚ A SVĚT

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
• osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy • pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit • rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	• všímat si změn a dění v nejbližším okolí • porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole • mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí • uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) • osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé	• poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím • práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií • kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

CESTIČKA ZA KULTUROU, UMĚNÍM, VĚDOU A TECHNIKOU

Cílem bloku je získání konkrétnějšího povědomí o blízkém i vzdálenějším okolí. Děti si vytváří povědomí o širším přírodním, kulturním a technickém prostředí, lidském společenství a jeho morálních a estetických hodnotách. Na základě přímého a nepřímého pozorování se děti seznamují s českou společností, s českým jazykem, se zvyky, tradicemi, svátky, kulturními památkami. Umožní jim aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí. Učí se dopravní výchově, na dopravním hřišti se učí pochopit význam bezpečného chování a postojů v dopravním prostředí a osvojení si těchto dovedností. Seznamují se s morálními a estetickými pravidly lidské společnosti. Děti poznávají význam lidské práce, povolání, řemesla, profese (i rodičů) a učí se úctě k ní. Dále získávají povědomí o společenství lidí jiných národností, různých jazyků a o možnosti, jak se s nimi domluvit, jak jejich země navštívit. Děti vstoupí do světa vynálezů, objevů, zkoumání; do světa strojů jednoduchých i složitých, pomáhajících v různých pracovních odvětvích a oblastech (stavba, vesmír, záchranáři, hasiči, nemocnice, továrna). Zavede děti do světa každodenních pomocníků v domácnosti, do světa komunikační techniky a polytechnické výchovy.

Cestička zavede děti do světa:

- lidského společenství: morálka, společenská pravidla, slušné chování, estetika chování
- lidské práce: povolání, řemesla
- České republiky (hlavní město, prezident, vlajka, znak, historie, umění, sousední země, zvyky, tradice, svátky, pranostiky; český jazyk (četba knih, dětský čtenář, návštěva knihovny); lidová slovesnost (pohádky, pověry, bajky ...)
- kulturního a estetického prostředí MŠ: výzdoba, besídky, výlety, exkurze, experimenty
- vesnice x města, ve kterém žijí: památky, muzea, zajímavosti a jiná místa; města v okolí (výlety, exkurze ...)
- lidí ostatních národností: protirasistický motiv, cizí jazyky, cizí kultura
- cestování: dopravní prostředky, dopravní výchova
- sluneční soustavy a vesmíru

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

k učení

- 1/3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- 1/5 učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co

	započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům • 1/6 odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých • 1/7 pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí
k řešení problémů	• 2/3 problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá přitom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost • 2/4 při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích • 2/6 rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli), a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit • 2/8 nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
komunikativní	• 3/1 ovládá řeč, hovoří ve vhodné formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog • 3/3 domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci • 3/7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.) • 3/8 ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku
sociální a personální	• 4/4 ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy • 4/5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí • 4/7 při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout

	• 4/8 je schopno chápat, že lidé jsou různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
činnostní a občanské	• 5/1 svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat • 5/4 chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá • 5/6 zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění • 5/8 má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat • 5/10 uvědomuje si svá práva a práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, všichni lidé mají stejnou hodnotu • 5/11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že může ovlivnit

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
<u>Fyzický rozvoj a pohybová koordinace</u> • uvědomění si vlastního těla <u>Jemná motorika, koordinace ruky a oka</u> • zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky <u>Sebeobsluha</u> • osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	• koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou • vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu • ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem • ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) • zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami • mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního	• činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí • manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním • hudební a hudebně pohybové hry a činnosti • příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

<u>Zdraví a bezpečí</u> vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	
--	--	--

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
<u>Jazyk a řeč</u> - rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu - osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) <u>Poznávací schopnosti a funkce</u> - vytváření základů pro práci s informacemi - posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) <u>Sebepojetí, city, vůle</u> - rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání	- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - utvořit jednoduchý rým - poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon - sledovat a vyprávět příběh, pohádku - učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) - učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) - rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci - řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ - nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným - těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti - společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv - samostatný slovní projev na určité téma - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo - přednes, recitace, dramatizace, zpěv - grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen - prohlížení a „čtení“ knížek - hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest - činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému - osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých	uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým

pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem rozvoj kooperativních dovedností	názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou - spolupracovat s ostatními - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla - respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. - vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)	- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy - společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách - společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - aktivity podporující sbližování dětí - aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke starším apod.) - hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého - činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě - hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
---	---	---

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se	uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až	tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické

přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny • vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách • seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije • vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností • vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat • rozvoj společenského i estetického vkusu	když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) • pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat • utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) • chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí • vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) • zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) • vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)	vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu • receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének) • setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě • hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.) • aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.) • hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává • aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost,
--	--	--

		tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí • různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích • přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
--	--	--

DÍTĚ A SVĚT

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
• vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách • poznávání jiných kultur • vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí	• orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) • zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) • uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) • osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi • mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	• přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety • aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů) • sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé • poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím • hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování

	• vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) • všimnout si změn a dění v nejbližším okolí • porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole • mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí • rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně • pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	v některých dalších situacích, které mohou nastat • praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává • přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) • práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií • kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) • praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejich prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami) • využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými dětskými reáliemi o naší republice
--	--	---

9. EVALUACE ŠKOLY

Cílem evaluace je ověřovat a zlepšovat kvalitu veškeré činnosti včetně podmínek školy. Evaluační systém bude postupně ověřován v praxi.

9.1 EVALUACE NA ÚROVNI TŘÍDY

(CO) oblast evaluace	(JAK) prostředky. metody	(KDY) termíny	(KDO) odpovědnost
Vstupní diagnostika nových dětí	dotazník pro rodiče	na začátku docházky dítěte do MŠ	rodiče, učitelky
Výsledky vzdělávání, sledování a vyhodnocování dosahování dílčích výstupů v jednotlivých oblastech, naplňování klíčových kompetencí každého dítěte, sledování a vyhodnocování individuálních výsledků dítěte (diagnostika dětí)	pozorování, průběžné záznamy, postřehy, rozhovory Klokanův kufr; Diagnostika dítěte předškolního věku (Bednářová, Šmardová) iSOPHI – diagnostika 5 – 7 let – EUROPEAN INSTITUTE FOR EDUCATIONAL AND PSYCHOLOGICAL RESEARCH ústně na pedagogických poradách	průběžně průběžně 2 x ročně pravidelně	učitelky
Portfolia dětí	grafomotorika, pracovní listy	průběžně	učitelky
Průběh vzdělávání ve třídě, vzdělávací výsledky třídy jako celku	písemná zpráva	na konci školního roku	učitelky
Hodnocení tématu (výběr činností, přínos pro děti, aktivita dětí, naplňování cílů)	poznámky do příprav (součástí TVP)	bezprostředně po ukončení daného tématu	učitelky
Tematický celek	písemně	po ukončení tematického celku	učitelky
Pedagogická činnost	záznam v třídní knize	denně	učitelky
Portfolia učitelek	přehled o dosavadní praxi, vzdělání, certifikáty, diplomy (DVPP)	průběžně	učitelky
Hodnocení školních akcí, výletů apod.	písemně	bezprostředně po skončení akce, výletu apod.	pověřená učitelka

9.2 EVALUACE NA ÚROVNI ŠKOLY

(CO) oblast evaluace	(JAK) prostředky. metody	(KDY) termíny	(KDO) odpovědnost
Vzdělávací obsah způsob zpracování a realizace	diskuze hodnotící zpráva	na konci školního roku	Zástupce ředitele pro MŠ
Podmínky vzdělávání (životospráva, materiální podmínky, psychosociální podmínky, organizace, spolupráce s rodiči, ZŠ a jinými organizacemi)	analýza SWOT dotazník	na konci školního roku	učitelky rodiče
ŠVP naplňování cílů a záměrů	diskuse, analýzy, konfrontace s RVP PV	1x za rok	Zástupce ředitele pro MŠ
Roční plán školy	poznámky a písemná analýza	průběžně na konci školního roku	Zástupce ředitele pro MŠ
Osobnost učitelky	hospitace porady rozhovory vzájemné konzultace autoevaluační dotazník sledování a zvažování zvolených postupů a výsledků, jejich hodnocení a konfrontace s RVP PV	dle plánu dle plánu průběžně průběžně, na poradách 1x za rok 1 x za rok průběžně, denně	Zástupce ředitele pro MŠ Zástupce ředitele pro MŠ a učitelky všichni učitelky MŠ učitelky
Provozní zaměstnanci	kontroly porady autoevaluační dotazník	dle plánu průběžně dle plánu 1x za rok 1 x za rok	Zástupce ředitele pro MŠ Zástupce ředitele pro MŠ všichni provozní zaměstnanci
Informační systém školy pro rodiče a veřejnost	webové stránky nástěnky	průběžně dle potřeby	pověřená učitelka Zástupce ředitele pro MŠ učitelky

10. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Cestičky na Kopeček“

- byl zpracován na základě RVP PV
- je aplikován na konkrétní podmínky našich mateřských škol
- vydává ředitel školy s účinností od 1. 9. 2021
- byl projednán na pedagogické poradě dne 25. 8. 2021 a zaměstnanci převzali zodpovědnost za jeho plnění.

V Olomouci dne: 25. 8. 2021

.....
Mgr. Jan Kolisko, ředitel školy

Přílohy:

Příloha č. 1 Projekt: „Podpora společenství praxe jako nástroj rozvoje klíčových kompetencí“

Příloha č. 2 Projekt: „Celé Česko čte dětem“

Příloha č. 3 Projekt: „Svět nekončí za vrátky, cvičíme se zvířátky“